

nove knjige...

Platon: Zakoni

"Naprijed", Zagreb 1974.

Nedavno je u izdanju zagrebačkog izdavačkog poduzeća "Naprijed" izašao prijevod jednog od temeljnih djela antičke filozofije, Platonovih Zakona. Riječ je o drugom izdanju prijevoda Zakona, koje se prvi put pojavilo 1957. u izdanju "Kulture" iz Zagreba. Prevodilac je Veljko Gortan. Prema riječima samog prevodioca drugo se izdanje "razlikuje od prvoga samo sitnijim izmjenama i time što je gramatička interpunkcija zamijenjena logičkom."

Platona i njegovu filozofiju nije potrebno posebno predstavljati. Zakoni, djelo pisano, kao gotovo sva Platonova djela, u dijalogu, predstavljaju teoriju države i prava, o kojoj je veliki antički mislilac progovorio i u svom spisu Država. Na za razliku od tog spisa, u Zakonima su polazne postavke mnogo realnije. Platon ne insistira više na stvaranju idealne države, već historijski formiranoj državi dodaje on, po svom sudu, različita poboljšanja. Zato usporedo s teoretskim razmatranjima ima u djelu još više konkretnih podataka koje crpe iz životne stvarnosti. Tako je to djelo izvanredan izvor za poznavanje mnogobrojnih vidova grčkog suvremenog života. Problematika koju u toj raspravi Platon dotiče kreće se od socijalne i etičke do pravne, pedagoške i problematike religije. Po tome je ovo djelo od neobičajne značaja i za socijalno-političku historiju a ne samo za povijest filozofije.

Zakoni su napisani u posljednjem periodu Platonova stvaranja. Smrt je spriječila autora da im dade konačnu redakciju, i to je dosta vidljivo u nedostacima kompozicije, u teškom stilu, u kompliciranim rečeničnim sklopovima. No ipak, iako nije bio dotjeran, čitav dijalog odaje majstorsku ruku velikog umjetnika, osobito u pogledu dramatičnosti i živosti cijelog djela. No sve ono što smo prije napomenuli, svi nedostaci u stilu i kompoziciji, čine posao prevodioca dosta nezahvalnim. Na mnogo je mjesta razumijevanje teksta vrlo teško. Konzultirajući obimnu literaturu, prihvativši i neke izmjene u lekcijama grčkog originala, prevodilac je zadatak da prijevod bude što bliži duhu našeg jezika, a opet da (radi se ipak o filozofskom tekstu!) što manje krnji original, izvršio uspješno.

Predgovore su ovom izdanju napisali Branko Bošnjak i Veljko Gortan. Bošnjakov je predgovor (Platonova filozofija i njeno mjesto u povijesti filozofije) vrlo odmjereno, sažeto i informativno i takav da, koliko je moguće, pruža dostojan uvod u čitanje i razumijevanje Zakona. Gortanov predgovor pružit će čitaocu neke dragocjene informacije o samim Zakonima. Za bolje snalaženje na kraju je knjige i prikladno

Platonovi su Zakoni izuzetno djelo antičke filozofije pa i ljudske misli uopće, te se čini da smo na ovo izdanje malo predugo čekali. Premda je u međuvremenu izašao i prijevod Albina Vilhara (1971), ponovljeno izdanje Platonovih zakona u "Naprijedovoj" Filozofskoj biblioteci ima puna opravdanje.

Ante Podrug